

K63

KOLOSTYÁK MÁRTON

Tót-Kovácshegy / Végegyhegy

történetéből.

1874.

Iratgyűjtő
MSZ 5617

PAPÍRPÁR VÁLLALAT

KÖNYVMAJESTER

I:K⁹ 5^{ik}=Sz:

1824

N: Lukács József ur, újra kötött szörzűdist nevezett közságek, fent ért 903. holdakra, 8. évekre, oly fel feltitelek, hogy községi egyes lakosai tartoznak szerzűdis szerint fizetni holdankint, 5 Ft váltoba, azon felül, 4. napszámot, széna kapálás idején, minden ház numerus után, 1 hódrú fuvart Szegedibe, három csirke, 15. tojást indyén, Árvai János bírósága alatt.

J:K: 6^{ik}=Sz:

Az 1832^{ik} évben, fent nevezet közságnak szerzűdisnek lefojta után, fent nevezet Ő Nagysága földes Ur és mit szorított, súlyosab szerzűdis közságre, 4 évekre 903. holdakra oly feltitelek hogy holdonkint az egész közságnak tartozot fizetni 6 fv; azon felül minden ház numerus után 10. gyalog napszámot széna kapálás idején szolgálni, egy hódrú fuvart, tavasz és őszi, egy egy hold földet szántványi, 3. csirke. 15. tojást, mint indyén, --azon súlyos szörzűdis által, akkori idűszágnak, szerinűgazdagab lakások késztek szíledni el is szíledtek bánatba 24 család szegínyebjei it maratak, - Trajer József bírósága alatt.

J:K: 7^{ik}=SZ:

Az 1836^{ik} évben, és mit említet földes Ur, szorított egy súlyos szerzűdist közságre, 6. évekre, azon 903. hold földekre, oly feltitelek, hogy holdonkint tartoznak fizetni 7 fv; és minden ház numerus után 10. gyalog napszámot széna kapálás idején tavasz és őszi kor, egy egy hold földet szántványi, 3. csirke 15. tojás mint ingyen, - Polatsik János bíró. Kolostyák Márton t. bíró és több evkút társaival Hegyesi jegyzű alatt, -

J:K: 8^{ik}=SZ:

Azon súlyos szörzűdis lejárt szeptember 29ⁱⁿ, 1842^{ik} évben, említett N: Lukács József ur, és mit elű attá új szerzűdisnek feltiteleit 6. évekre, ugyanazon 903 hold földekre Oly kápen, hogy minden hold után kötűlezen magát közságnak lakosai, holdonkint fizetni 7 fv; minden ház numerus után 10. gyalog napszámot, széna kapálás idején szolgálni, tavasz és őszi kor egy egy hold föld szántást, egy hódrú fuvart, 3. csirke 15. tojást, mint indyén, - azon felül

az ő birtokábo 1600. hold földett kölénfile vetéseit ugyan tiszre tar-
toztak volna anak ideiben letakarítani, kihordanyi elis nyomtatni
ugyan tiszre, és az egisz termist aradra makora avagy gyulára, ~~xxx~~ 10.
garasirt váltóba, elszalótani igen szigoru kötés melyet, -

J:K: 9^{ik}=SZ:

Akori eluljárók nevezet Bejdák András biró Kolostyák Márton t. biró
és több eskut társai és Gyubek Tamás jegyzü, tanátsot tartván, október
elsejin 1842^{ik} évbenközsigeik mi szerint kiptelen let volna azon terhes
feltételeinek megfelelnyi, oda hatátoztak, Eluljárók az egisz köz-
sigeik egyetemben, más helyen lakóhelyet keresni, és sikerult, ugy hogy
ugyan Kovácsházi pusztán, néhai F: Vertány Emanuel urnak, váltotak
800. hold földett, ugyan közsige telepnek, holdját 9 f. váltóba,
Kartismaltatási mi~~szet~~ széki és kereskedési lyogal együtt semifile más
terhek nem voltak, leis fizetek azonal 500. forintokat Kautzió feiben, -

J:K: 10^{ik}=SZ:

Lakás josef 6 nagysága, kir: tanátsos, mint adig és földesurunk hat-
van bétsbe a vagy pesten, hogy jobagyai a vagy és tót Kovácsházi köz-
sige, más hon lakó helyet szeresztek maguknak, azonal haza feli sie-
tett 6 nagysága, és magához hivatván, battonyi szolga birói járásbul
bismat bismat, - néhai Kövér istvánt, és 4. perzekutort, jobagyaikra
bismatására, az elüadván földes urunk nevezet bismat által, oly
bismatteleket, közsigenek mondván, No ha szeresztek magatoknak, lakóhe-
lyett, akkor muszaj magoknak kitakarodni 6 nagyságának pusztajából,
8. napok alatt minden estül, mint októberbe, és akori ivben igen
bismat esztendő volt, mindenkinek teke udvara volt szalmával és ta-
karodással, a földes urunknak kibotsájtott von életire képtelen volt
az egisz közsige, nem 8. napok alatt hanem, SZ. Mihály napjátul, SZ.
bismat napjaik, sem elkültezni uj lakóhelyire, -

Akor esmit bismat Ur felszólal az egész közsige népeért
bismat kiptelenek vagytok uj lako helire 8 napok alatt elkültzni, akkor
bismatjátok és mit azon földeket a melyeket ekoraik birtak, - ugyan
bismat az éron a mint szerzútek T. vertány Emanuel ural, - oly felté-
telül hogy fiktok fizetni holdonkint 91 váltóba 2 napszámot minden
bismat után, - regált az emlitet földes urunk maga magának
bismat tartata ,

J:K: 11^{ik} = Sz:

Az 1842^{ik} évben november 1-én akori szokás szerint lakosság bírót választot, - Kolostyák Mártont, - és így bíró esküt tarsaivalé és fent nevezet Dyubek Tamás jegyzüvel, és 15 szeginyebb sorsu lakosával ki mennek hodajára, mint földes urához, - és egy vigre liptek 6 évekre, ugyan azon szerint, valamint fent nevezet Verány urál szerzűnek ugyan 903 holdakra per holdankint kötőlesek 9fv. fizetni, - minden ház után 2 gyalog napszámot szolgálói szina kapálás idején, - és szerzűdisilek az egik közsig riszire egy kerekű száraz malmot fent nevezett uradalom megengedte taksa nélkül, - iritenia mely malom fel épült 1843^{ik} február holdzába, Csupán kültsen pinzért, Kolosnyák Márton bírósaga alatt, - kiér fizetűdet egy év alatt maga magát kamatal együtt, -

J:K: 12^{ik} Sz:

Az 1842^{ik} év November 3^{ik} napjától kezdve egészen 1848^{ik} év December utolsó napjaik elvesztunk egyett értésben valamint 1° pontba ugy a harmadikban földes urainkal, szinte fent említett többször leg utóbi földes urunkal Lukáts Jósef Ő Nagyságával, - nemmaratuk egy filivel adósak emlitet földes urainknak, isten legyen irgalmas és kegyelmes nekik, - a kereskedist béhozódott a tót Kováshazi közsigiben az 1846os évben makó vakósábul nevezet Salamont, jelenleki örökősei kereskednek, - az elűtt egy garasos pipát sem lehetet vásárolni, - e közsigbe, -

J:K: 13^{ik} Sz:

Az 1848^{ik} év akori országos kormány, több kirvinek által, a kormány el rendeltete volt, tót kováts hazi közsignek elrendezisit f-é október 23^{án} közsig elut vilagosan volt terjesztve az egisz vigzis, minden ház numerus után volt, rendelve 2l. hold föld, per lloon-ölivel szamitva egy holdba, az egisz mas haszon vitelekel együtt, - fizetendűlet volna az örökös türlesztis minden hold után 60 f p p:, 3 huszas szamitva egy forintba, 20 év alatt letürlesztisire, de miszerint akriban vires háboru volt ki ütésivel elmaratt mai napik azon vigzis, -

J:K: 14^{ik} Sz:

Az 1849^{ik} év, január 1° napjátul kezdve, Mikir Vintstari Pétskai uradalomhoz átruházta, vagyis békebeleztete az emlitet tót kováts-hazi közsiget vagyis jobbagyait, az emlitet N: Lukáts volt

földesurunk, minden adólságtul mentve a fent említett 903 hold földet együtt, a vala jogal amelet ő birta, fizetendő volt holdankint haszonbír 1f 43xpp 3 huszas egy forintba számítva, akori járandó pénzben úgy és fizete közsig kintstárnak, - az 1849^{ik} évre utolsó napjaik, - az 1850^{ik} évre, árverezés utján fizetendő volt, holdankint 3f 14xpp: az 1851^{ik} év január 1^ő napjától kezdve, kiráji kincstári résztársasággal szabad egyezkedés utján fizetendő volt, holdankint 2f 30x pp és folytatolag úgy ment egészen 1856^{ik} év Detzember utolsó napjaik, - és ideik 903 hold után minden tartozásait tisztán kifizete az említett tót kovátházi közsig, amint és látható Kir: Kintstári pénztári irodábo

J:K: 15^{ik} = SZ:

Az 1856^{ik} év Kir: Kintstári uradalom elrendelte volt tót kovátházi közsignek mint állandó falunak elrendezését, - Csak úgy mint többi kovátházi közsigeg híresnek, - de akori m. kovátházi Eluljárók, meg vesztegetvin cselláttal, - tót kovátházi eluljáróit, oly szinel hogy tót kovátházi akori eluljárásák, birjanak közsigői népelt, hogy agyanak magogrul allá irást, - m. kovátházára viglegesen elköltözésire és azon Csel által oly formán bíró Miklósik István magyaraszra, köz sipnek hogy minden ház numerus után kapnak 21 hold földet és hogyha wonakodnak magogrul aláirást adni, - azt alitota bíró, hogy kinos tár fegyveres katonaságot rendeli és etuvel falubul kikergeteti, - és így, azon tény szerint, kintelenségből aláiratak magukatt közsigi lakások, és azon ~~aláírás~~ ^{úgyan} allá irást, fel terjesztetik K:K: igazgatóságnak azon tény igazgatóságnak igen elenire volt, - ugyan és el rendelte K: K: igazgatóság, tót kovátházi közsigett egy atájában az egiszet, m. kovátházi gyarmatba, - és telyesen pusztan keletik maradni anaka földnek ahol tót kovátházi háza fekszik, -

J:K: 16^{ik} = SZ:

A midün viglegesen el van rendelve, tót kovátházi közsig, m. kovátházi gyarmatba, - akkor T: Réthi Tisztartó és néhai Perlaki főügyész urak, yuvinék tót kovátházi közsig házhoz és közsigi eluljáróinak és őszö gyülekezett népnek, nyílt szóval kijelentették, anélkül hogy áre kizsek volna, közsignek mondván, - 120 jól emberek, mi jól tudjuk hogy magak inen nem költözhetnek, egy vagy két év alatt, tehát azért is hagyatnak magoknak ~~há~~ azokaházok és ház után való porták segisigul 305 hold föld hogy lakjanak adig és házaikban még új gyarmatba

házaikat fel ipitenek, - és pedig len írásbeli, kötvinyel, sem félszóval, meg nem montak hogy azirt valami fizetni keletik a lakosok telyesen azt hitek hogy segisegul van az hagyatva uj gyarmatba házoknak felipitísire, -

J:K: 17^{ik} SZ:

Az 1857^{ik} év ápril havában, Kir: K: igazgatóság ki meritetvén, m. kovats-hazi gyarmatban tót kovatshaza részére, ház telkekett és kölső földekett, ház teleknek egy hold barom játásnak 1. hold kölsü földeket ü. holdokatt per 1100 n-öivel szamitva egy holdba, haszonbir melyett, és az 1857^{ik} és 1858^{ik} években, Dus lakosok elköltöztek uj gyarmatba 18^{an} estebiek telyes szándikal és akaratal, indultak folamodni, Kolostyák Márton mint naturális mérnök vezetése által legfelsüb helyre, tót kovatshaza közsignek visza keltesztetéséért, -

J:K: 18^{ik} SZ:

Az 1857^{ik} év május 22ⁱⁿ II Ferenc jósef apostoli Királyunknak, Országos Kir utazása alkalmával Gyulán kézbesitetek egy kérvényt mevezetes közsignek visszaálitásáruul és elrendeziáruul, - és azon kérvénytbérbul arra leirkezte után ugyan atadon, tárgyaltak, Kir:K: igazgatóságnal, - az azal vigasztalván közsigit, hogy mieléb helyszinén el rendesztetnek az emlitet közsigit, amit és várván vártak kegyes intézkedist, -

És azon kérvényt az 1858^{ik} év október 10^{én} másolatban azon határozat visza utasitotak az Aradi Cs: Kir: K: Tekintetes pénz ügyi igazgatóság 17199 Sz: alatt kelt rendelete nyomán folyamadok kérelmek-
re el vannak mozdítva, -

J:K: 19^{ik} SZ:

Az emlitt kivetkeztiben, felterjesztetek a fent emlitet közsignek ügyeit az 1858^{ik} év november 19ⁱⁿ néhai Balda Márton akori bíró, és Kolostyák Márton által, megyei hatóságok, és Megyei hatóság és Királyi helytartó Balda Márton N: váradon és mit el utasitotak az említett ügyeket feljegyzés végett bétsbe, - Ő Felsége Apostoli Királyunkhoz, a mint az meg történt, - az 1859^{ik} év május 21^{én} Balda Márton bíró és Kolostyák Márton által felterjesztetet ügyeket Ő Felségének távul létében

bel külön ügy minisztériumnak, vach alexander Ő Exelenciának, -

De miután sokaik nemkaptak, felterjesztett folyamadványra, sem válaszolást, és azonálltal és mit bétsbe folyamodtak szemílesen, Ő Felsége Cs: apostoli Királyához, fent nevezett köldetsik Balda és kolosttyák, az 1859=^{ik} év Augusztus 16=^{án} és az anderzia alkalmából, valának vigasztalva, Ő Felsége Apostoli Királyunk által, három szor és mitelve, hogy a mit kirlyetek folyamodványba, bizonyára meg fog-jatok kapni

J: K: 20=^{ik} Sz:

és hogy érigy és hizelkedü elensigeg által oly kisedelmesen ment ezen ügy, - és erre való nyizve, és mint erüszakal a közsig küldesen köldetsigett az, 1860=^{ik} év mártzius 29=ⁱⁿ Kolosttyák Márton, és Néhai Lesnyina Mátyás, Ő Felsige Apostoli Királyunkhoz, - bétsbe, egy Kir-vinnyel, és Anderzia alkalmával, Ő Felsége elrendelte megyei hatóságot, fent említett közsignek ügyeitt tárgyalni, és tárgyalástul vi-lenint rendezen kialítanu,-

az 186=^{ik} év November 21=ⁱⁿ az 1859=^{ik} év augusztus 16=^{án} nyert Anderzia alkalmával, Ő Felséginek fel terjesztett folyamodva nyukra, 23710=^{ik} szám allatt kelt rendelete folytán el rendelte K. K. igaz-gatóság, hogy folyamodáknak fel titlenul kel adatik, -

J: K: 21=^{ik} Sz:

3 azon oknál fogva az 1861.=1862. 1863.=^{ik} években kintelenségbul elköltesztet, M. Kováts haza gyarmatba, majt minyajan akik elkölte-szendü valának, - az az mint öszöeleitul fogva 70. házbul, és tot Kovács házán litezü házaikatt eladta, és uj azon pénzen M: K: kováts-béri lendü házaikat fel ipíteték, -

és azon elköltezett lakosoktul, házaikatt megvetik, azon yogal amelyel ők birtak, 120 forintul 240 firintig o, é, a mely pin-rihet egisz élitiben keservesen kerestek, - részint elköltezettnek rokonjai, vagy ésrígi házatla n zsellérek, riszint kiszolgált ka-tunák, és több jámbr vándorok munkaszerätü bersületes emberek, - és így kitetzik hogy mi file nip lakja tót Kovácshazat, -

az 1863=^{ik} évben, oly terniketlen esztendő volt, minden file ter-
misre, hogy jó formán semit sem termet, majt az egisz magyar honban
- és azon által oly borzasztó ihsig támadt volt, legfő képen sze-
ginyeb sorsu méipek közt, hgy majd éhh halálal haltak meg. - De midün
kerülményesen látta kormány, azonal rendelték élelmezési czikekett
bizottmányok által osztogattak, és vetü magot ideiglenyesen költsen,
kipen, olyanoknak tsak, akinek ibgatlan vagyonuk volt. A vagyontala-
nokokat pedig jól lelkü, vagyonal biró gazdákból. földes urak, ál-
tal adakozásbul apolgata, a sokaságot vagontalan szegény népeket
az 1864=^{ik} év június 6=^{ik} azon nagy szücsik, -

^{ik}
J:K: 22 = SZ:

Miszerint hōgy oly sikertelenul nem ezen emberü ügy, -azon által
nyaghatatlan volt az egisz nipp az alkalmatlan lakóhely miat, és
az 1864=^{ik} év január 17=ⁱⁿ és mitt a nipp köldete küdötsigett, néhai
Balda matyás birát és néhai Kúzsai János jegyzüt béttsbe kettüs
folyamodványal Ő Felsége Királyunkhoz, - az emlitet szerencsitlen közsig-
nek ügyeit fel terjesztisire és dentziat kapnak január 21=ⁱⁿ és Ő
Felsige ugyan ajánlota az emlitet ügynék sikertelensigit kikeresni hogy
mikepen oly rendkivülगतोतत, -

^{ik}
J:K: 23 = SZ:

Hogy az emlitet tót kōvátshaza közsignek számos kirvinyeire, a
Kir: kintstári adalék és pétskai hatóságok sohasem közsigre való
mire kedvező véleminyt nem szolgáltak ki, - azért is olyan sikertelenül
ment azon ügy, és azon által Ő Felsége Királyunk, tárgyalás ale-
mlitet ügyeket azonkivül megyinek és megrendelte, - az 1864=^{ik} év
március 24=ⁱⁿ batonyai járási Fő szolgabiróság által jegyzü kenyvét
vitetett fel velunk, batonyai Fő Szolgabirói hūvatalbul, -jelen-
tiben néhai Balda matyást biró Holostyak Márton Gáspár János és
nagy Mihály jelen voltak tárgyalásnak ésmit a nagyméltóságu magyar kir-
ály helytartó tanátsnak 863 II=^{ik} szám alatt az aradi Kir: K:
megtekintetü pézi ügy igazgatóságnak pedig 32919=^{ik} szám alatt
megyes intézményinél fogva elrendeltetett egy vegyes köldetsik
által, mely Kir: kintstári tisztartóság és batonyai tekintetes
szolgabiróságbul álló kirelmeiket érdemiben tárgyalást sikeresíteni, -
az azon tárgyalás megtörtint hely szinin közsig haznál, 1865=^{ik} év

tárgyalást és vagy és vilemint, -2117^{ik} szám alatt eszpediálta junius 23 án Kir: K: uradalmi aradi kerületi nípek ügyi igrzgatóságnak, -

J:K: 24^{ik} SZ:

Hogy a nipp igen nehezen vártta fölsőbbi kegyelmet, ésmit az 1865^{ik} év, szeptember 18^{án}, köldetik küldetsiget bétsbe, Faragó Pál birót, és Kolostyák Mártont, és fel terjesztetik kérelmekett, kabinyetbe, és Felsiginek, és Magyar Kantcelárián, a Magyar főkatcelár a vala szóval utasitom köldetsigett, -már mostt, és azután, hiába valamit keresnék, - iten bitsben, olyan ügyekben, nem segítnek semit sem, - ha nem menyetek pestre, otan magyar kormány fel álitódik, a segít az ojan ügyekben, -

J:K: 25^{ik} = SZ:

- 1868^{ik} évmáj 11^{én} Gavra Mihály biró Molitovisz jósef jegyzü Faragó Matyás eskutt és Kolostyák márton, - Pétskán M:K:K:uradalomnál folyamadva tant említett folyamok által legfelsőbb helyrül megbizása folytán, több ször nyilván vigasztalta, az eluljaroít hogy tót kovátsháza kössiget fogja örökíteni és rendjiben elrendelteti, - miszerint, azon közsig eleitül fogva egy utcából ál, igen rendetlenül vala te- lapitve, - egész elhatatlanságba, - s nem bátorkodott senki sem valami érdekes épületeket építeni mai napig, -

J: K: 26^{ik}. sz.

Miszerint hogy tot Kovácsshaza közsig kezdetül fogva battonyai plébáni- hához tartozott, mint filiáris közsig, az 1833^{ik} évig, a mint 2^{ik} J: K: vagyon írva, - az 1833^{ik} November hamadik M. Kovácsházi, plébániá- hoz tartozandó volt, a mi egyházi szolgálat illeti, egisz kezdetül fogva, edig az ideig tanyitók és kántorok egyik a másik után tudományuk és termiszenyük szerint imaházba végezték isteni tiszteletet vasárnapo- kon és ünnep napokon és M. Kovács hazai jól lelkü plébános Nagy Alajos ur! Jól látta, hogy tot Kovács hazan mint filiáris faluban igen elavult káptan, litezik imaház és iskola ugyan egy fedil alatt, - Mint már említett jól lelkü plébános ur, az 186-ik paragrafus ebjin, lel- kesen felszólitván akkori Kolostyák Márton birot, eskut téraával és Ma- tiasisz Józséf jegyzüt, hogy javitsuk ki azon rossz állapotba került ima házat, úgy hogy benne oltárt építsen és Sz: Misét szolgál.

J: K: 27=^{ik} Sz:

Azon említett plébánosnak felszólítás által az eluljáróság tanácsot tartván, hogy miképpen lehessen azon stabil állapotba azon imma házat kijavítani, - és a tanácsot találván, hogy inkább ujontan kis szerű formás templomot lelkesen építeni, mint sem azon rossz állapotba üpületet kijavítani, úgy is történt.-

És azonnal föl hatalmaznak jegyzü könyvileg, 1869=^{ik} év agusztus holnaba, hol Kolostyak Márton akori birót eskut társaival téгла és más anyagoknak el kiszítésire, és pedig el készült szeptember harmadikán 40000. téгла és oltárba alap kivet és egy kevés kisz pinzt,-

Az 1870=^{ik} évben, Faragó Pál akori biró, eskut tarsaival és az egyik közsíget a fent említett imma házat, szét bontották, és azon formás kis szerű egyházat ípitenek közsíg Rakóházainál összö szedett kivetett pinzbül és más egyibb adakozásbul.

Az ujunnak ípült egyháznak, belsü felszerelése tekintetiben az altára szentsígnek kaszlit és gyertatartok, Jakabfi István, vagy és Ivér János Önagysága, ajándékosztak, nagy tanyai kápolnát,-

J: K: 28=^{ik} Sz:

Továbbá látván fent említett M. Kovácsházi, Nagy Alajos plébánus Ur, hogy mennyiben egyház rendjiben litezik és mint jól lelkü pásztor odaműkelt, hogy Tot kovácsházán min filiáris faluban, Önáló plébánia lehet, - és azon ösztönt és alkalmat nyujtot az egisz közsígnek, mint apostolitak, hogy csak ugyan meg is történt, - Önáló papihivatal,-

Az 1873=^{ik} év május hónapban Vanyó Mihály biró Dalicsek Antalt bíró, Molitorisz József jegyzü,. bizotmányt felterjesztenek szemílesen János Sándor Öexelenciá Püspök urnak m tot Kovácsházán Önáló papí hivatálául, - és Exelencia lelki főpápsztor urunk azonal tárgyalás alá ívitetett az említett kirvint, - és kinevezte aradi zárdábul, igen jó lelki Enrich Rudolfot az említett közsígnek Önáló lelkészi hivatalra

Ö Exelencia fő Lelkipásztoranak megbízván leszner Jánost battonyai esperest az említett közsígbek önáló lelkisznek évenkinti fizetést és lakhelyet Ki öszközelnýi, - amint és megtörtént, - Ö Exelenciának lelki pasztorunknak jóvá hagyás melyet, -

És az említett Lechner János főesperes Ur, békebelezettette igen rend-
jiben, nevezet Emrich Rudolfot, mint önnáló plébánusnak, fent említett
Kovácsházi községbe, - és isten kegyelmiből folytatódik élet napja
az egyik községnek egyet irtésben, plébánus Ural mai napig, -

Kelt, Tót Kovácsházán April 1^{én} 1874

Általam fogalmazott és Szerkesztődött -

Kolostyák Márton

földisz és naturális

mirnök 64 éves, kiskorúságtul községben

folytonos lakos, -

- - - - -